

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LXI. An approbandum sit, quod Aristoteles actionem justita, temperantia,
fortitudinis detrahit?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

spicere, præcipiente iustitia, quæ ut nocet nemini, sic prodest cuiusque potest, nihil omnino id facere vetabitur. Tempora verò huiusmodi non rarè incidere complura restantur exempla: ut Abrahami, qui negavit Saram suam uxorem esse, vocans eam sororem, ne fortè apud exteros populos infideli ipsi fierent, ut impunè cum ipsa adulterarent, Genes. 12. & 20. Item meretricis Cauponæ Rachabæ, quæ negabat domi suæ esse exploratores, Jehovæ potius, quàm regi obtemperandum sciens, Josuæ 2. cap. Item Jahelis, quæ Siseram hostem Domini pia fraude interceptit, ac simulatè occultans interfecit, Judicum 4. Item Judithæ, Holofernem dolosè interficientis, ut Betulienses obsidione liberaret, Judith. lib. cap. 13. Item Davidis simulantis amentiam, qua simulatione evasit incolumis, 1. Schemuelis cap. 21. *Conclusio.* Cùm igitur tam sacris quàm prophanis exemplis perspicuum sit, incidere non rarè tempora, ut commutentur officia, nequequam vel Stoicis vel Theologis contrariam in partem disputantibus suffragabimur.

LXI.

An approbandum sit, quod Aristoteles actionem iustitiae, temperantiae, fortitudinis detrahit?

Distinctione respondetur.

D I U M

DEUM non operari ex virtutibus morali-
 bus, & ejus felicitatem non esse practi-
 cam, sed theoreticā, docet Aristoteles 10.
 Ethicorum. Sed, quia Deus ut summum &
 primum principium in se continet omnium
 generum perfectiones absque imperfectio-
 ne, dextrè & κατὰ π accipienda est Aristotelis
 sententia. Deus non est justus, temperans, for-
 tis: scilicet πολιτικός seu civiliter. Non enim
 appetit cibum & potum, non commutat bo-
 na ut mercator, non subit pericula, non per-
 peritur terribilia. Et si autē temperantia, for-
 titudo, justitia, veritas, clementia, misericor-
 dia, non tribuantur Deo eodem modo seu ea-
 dem ratione, qua tribuuntur homini: tamen
 non dicendum est ei istas virtutes prorsus non
 convenire. Conveniunt enim ei nobilissimo
 modo. Primum immutabiliter, essentialiter,
 & perfectione, non ut ἔστι seu habitus acci-
 dentarii, sed ut attributa essentialia εννοήμας
 potius, quàm ὁμωρόμας, id est, Deus potius ju-
 stitia est, quàm justus. Nec tantum dicitur ve-
 rax & bonus, sed vel maximè ipsa veritas, αὐτὸ
 εἶναι τὸν, ipsum bonum. Secundò conveniunt
 ei, quia est causa earum in hominibus. Nostra
 enim bonitas & justitia ut rivuli ab hoc fon-
 te augusto, limpido & inexhausto manant.
 Sic, quòd Aristoteles 1. lib. Eth. dicit: Virtuti
 propriè ἐπαινος seu laudem, operibus ἐπιδόματα
 tribui,

tribui, Deos non esse laudandos, *κατὰ τὴν* accipiendum. Primum enim vult aliquid laude majus & melius Diis tribuendum, nempe *τιμὴν* honorem & venerationem. Deinde vult non laudandos Deos relatos ad nos, id est, sicut homines laudantur. Non, ut mortales laudamus, ut istis laudibus extimentur ad melius, perfectius & constantius operandum: sic prædicamus Deos.

LXII.

An omnī virtus Ethica sit prudentia?

Negatur.

PLATO in persona Socratis ait: Omnes virtutes esse prudentias: sicut quidem verba ejus Aristoteles accipit, 6. Nicomach. cap. 13. Quod ideo addo, quia Franciscus Patritius in Tom. discussionum suarum peripateticarum affirmat falsam esse objectionem Aristotelis, quod Socrates virtutes existimavit esse prudentias. Nihil, inquit, tale legitur apud Platonem, Xenophontem, Æschinem. Putavit tantum esse non sine prudentia esse, quod in Menone concludit sic: Nonne ut *ἀληθῆς*, id est, comprehensim dicamus, omnes animæ conatus ac omnes tolerantiz, si prudentia dux sit, in felicitatem de finunt? Si verò imprudentia, in contrarium. Et 3. legum lib. *ὁρῶντι τῆς Συμπάσης ἡγεμὼν ἀφ' ἧς φέρνται*, prima *universæ*